

ภาคที่หนึ่ง

บทที่ 1

บทนำ

ยกเวน หม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์ ปราโมช ปุชนิยบุคคลทางการเมืองและทางหนังสือพิมพ์แล้ว ยังไม่เคยมีผู้นำประวัติชีวิตและความคิดของนักหนังสือพิมพ์ท่านอื่นที่ยังมีชีวิตอยู่มาศึกษาแม้แต่เพียงท่านเดียว ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในสาขารัฐศาสตร์ หรือวารสารศาสตร์ก็ตาม

มองให้ลึกแล้ว บทบาทของนักหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน มีอิทธิพลอย่างมหาศาลสามารถกระทบต่อบุคคลทางการเมืองได้อย่างรุนแรง สามารถขุดคุ้ยเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เป็นอยู่ด้วยอิทธิพลอย่างกว้างขวางของ "สื่อ" ดังที่วงการวิชาการสื่อมวลชนมักสอนว่า "โลกในวันนี้ เป็นยุคสมัยของข่าวสาร" และ "ข่าวสารครอบครองโลก"

บทบาทของสื่อมวลชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน มีผลกระทบโดยตรงต่อการเมืองดังที่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนอยู่มากมาย ไม่ว่าจะเป็นกรณีของ ร.ต.อ.สุรัตน์ โอสถานุเคราะห์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ที่ต้องลาออกจากตำแหน่งด้วยเรื่องไม่ซุง กรณีที่กระทรวงมหาดไทยสั่งให้ทุกจังหวัดสำรวจสถิติเด็กนักเรียนที่เป็นโรคขาดอาหาร และให้เสริมโครงการอาหารกลางวันแก่เด็กนักเรียนอื่น เนื่องมาจากการเสนอข่าวเรื่อง "เด็กกินดิน หรือ "แต่นองผู้หิวโหย" ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

กรณีที่ยกมากล่าวเป็นตัวอยางนี้ ล้วนเป็นคำตอบอย่างชัดเจนว่า หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่มีผลในการกระตุ้นและระดมข่าวสารจนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว จึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษาว่า แรงคิดของนักหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นผู้หยิบเรื่องต่างๆ มาเสนอพร้อมกับการวิพากษ์วิจารณ์ เป็นอย่างไร

"มังกรห้าเล็บ" และ "เปลว สีเงิน" ทั้งสองนามปากกา นี้ เป็นที่กล่าวขานกันในเรื่องการหนังสือพิมพ์ เสมอว่า ทั้งสอง เป็นคอลัมนิสต์หนังสือพิมพ์ไทยรายวันที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในปัจจุบันนี้

โกวิท สิตลาพันธ์ เจ้าของนามปากกา "มังกรห้าเล็บ" หน้า 3 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และ วิจารณ์ งามแน่น เจ้าของนามปากกา "เปลว สีเงิน" บนหน้า 5 ของหนังสือพิมพ์เดียวกัน ทั้งสองถือ เป็นคอลัมนิสต์อันดับหนึ่งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งมีชื่อ เป็นเพียงหนังสือพิมพ์ที่ใหญ่ที่สุดและมียอดจำหน่ายสูงสุดในประเทศเท่านั้น แต่ทว่า ยังครองอันดับหนึ่งในด้านยอดจำหน่ายและความใหญ่โตในกลุ่มประเทศภาคพื้น เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อีกด้วย

โกวิท สิตลาพันธ์ ปัจจุบันอยู่ในวัย 49 นอกจากจะใช้นามปากกาว่ามังกรห้าเล็บ ดังที่ใช้อยู่ในปัจจุบันแล้ว ยังเคยใช้นามปากกาอื่นๆ ด้วย ได้แก่ รามสูร โคมร ไตรรงค์ และ เพ็ญบอย ปัจจุบัน นอกจาก เป็นคอลัมนิสต์ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐแล้ว ยัง เป็นเจ้าของโรงพิมพ์มังกร ซึ่งมีนิตยสารต่างๆ ที่ตนเอง เป็นเจ้าของพิมพ์ประจำอยู่ ได้แก่ กุลสตรี นะคะ บุคคลวันนี้และโลกแฟนซี

วิจารณ์ งามแน่น ปัจจุบันมีอายุ 44 ปี เคยใช้นามปากกาว่า "นายจิบ" ในสมัยหนึ่ง ก่อนที่จะมาใช้นามปากกาที่มีบุคคลิกการ เขียนที่จริงจังและ เปี่ยมด้วยเหตุผลว่า "เปลว สีเงิน" อดีตเคย เป็นเด็กวัดที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำแม่กลอง จังหวัดสมุทรสงคราม เริ่มชีวิตวัยเด็กที่แร้นแค้นด้วยความอดสาหะในการเรียนรู้ และต่อสู้สร้างตัวเองขึ้นมาด้วยลำพังเพียงสองมือเปล่าของตนเอง จนกระทั่งได้ก้าวเข้ามาสู่วงการหนังสือพิมพ์ที่เริ่มต้นด้วยการ เป็นผู้สื่อข่าวและนักการในเวลาพร้อมๆ กัน แต่ในที่สุด นักหนังสือพิมพ์ต่างยอมรับกันว่า ท่านคือหัวหน้าข่าวหน้าหนึ่งที่เก่งกาจที่สุดในประเทศไทย และปัจจุบัน ท่าน เป็นผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่ผู้สื่อข่าวต่างให้ความเคารพยกย่อง

บุคคลทั้งสองนี้ ก้าวขึ้นมาจากจุดกำเนิดชีวิตที่ต่างกัน โภภี สีดลายน เต็มใจในฐานะชนชั้นกลางที่ได้ร่ำเรียนหนังสือในรั้วมหาวิทยาลัย ส่วน วิจารณ์ งามแมน เป็นเพียงเด็กวัดที่ต้องสู้เพื่อให้ชีวิตอยู่รอดอย่างมีศักดิ์ศรีสมกับที่มนุษย์คนหนึ่งพึงมี พัฒนาการชีวิตที่ต่างกัน ทำให้บุคคลทั้งสองนี้มีการเรียนรู้ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน กระนั้นก็ตาม ณ เวลานั้น บุคคลทั้งสองกลับมีสิ่งที่เหมือนกันคือ ต่างเป็นคอลัมนิสต์ที่มีแง่คิดในการวิพากษ์วิจารณ์การเมือง และเรื่องราวในสังคมที่เจ็บแค้น มีลีลาการเขียนหนังสือที่มีคุณลักษณะเด่น เป็นเลิศ และยังได้รับการกล่าวขานว่าเป็นนักเขียนหลักของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่มีแนวความคิดทางการเมืองที่อยู่บนจุดต่างด้วย

มีผู้เปรียบเปรยว่า หากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นเสมือนนกที่เหิรอยู่บนฟ้า มังกรท่าเลียบ ก็เปรียบเสมือนปีกชกขวา ขณะที่ เปลว สีเงิน เป็นปีกชกซ้าย หากขาดเสียซึ่งปีกหนึ่งปีกใดแล้ว นกตัวนั้นจะเสียหลักบินถลาถึงอาจพลั้งตกกระแทกดินเสียด้วย การเปรียบเทียบไว้เช่นนั้น เป็นสิ่งที่ไม่น่าหนักของเหตุผลอยู่น้อย เพราะในระบบการเมืองไทยที่เป็นทวิภาวะทางการเมือง (DUALISM) หรือกึ่งประชาธิปไตย กึ่งอำนาจนิยม (ชัยอนันต์ สมุทรวณิช 2530 : 20-22) หนังสือพิมพ์ที่จะอยู่รอดได้ไม่ว่าสถานการณ์ทางการเมืองจะเป็นเช่นไรนั้น จำต้องเป็นตัวแทนของความคิดหลักสองกระแส กระแสหนึ่งคือกระแสประชาธิปไตย อีกกระแสหนึ่งคือกระแสอำนาจนิยม ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งและผลกระทบทางการเมือง ซึ่งอาจถูกกดดันอย่างหนัก หากเป็นเพียงตัวแทนความคิดกระแสใดกระแสหนึ่ง นอกจากนี้ ในด้านเศรษฐกิจ ก็ยังเป็นผลดีที่จะช่วยทำให้สามารถจำหน่ายหนังสือพิมพ์ได้ทั้งในหมู่มุขที่มีความคิดกระแสประชาธิปไตย และผู้ที่มีความคิดกระแสอำนาจนิยม

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ นับตั้งแต่ได้จัดตั้งขึ้นมา ก็ได้ดำเนินธุรกิจหนังสือพิมพ์ที่พยายามพัฒนาแนวทางของหนังสือมาตลอดทุกระยะ เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสความต้องการของสังคมในที่สุด แนวทางหนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้พัฒนามาหยุด ณ จุดที่สร้างภาวะสมดุลย์ให้กับหนังสือโดย เฉพาะในส่วนของคอลัมนิสต์ ได้มีการพัฒนามาจนถึงจุดที่มีคอลัมนิสต์การเมืองหลักอยู่ 2 คอลัมนิสต์ และทั้งสองคอลัมนิสต์ ต่างมีบทบาทที่สะท้อนถึงการเป็นตัวแทนความคิดทางการเมืองที่ต่างกระแส ซึ่งในระดับเบื้องต้นนี้ มักมีผู้ตั้งข้อสังเกตในทำนองเดียวกันว่า คอลัมนิสต์ "สะบัดปากกา ตีแสบหน้า" ของ เปลว สีเงิน สะท้อนถึงการเป็นตัวแทนความคิดฝ่ายที่เป็นกระแส

ประชาติปไตย พรอมทั้งมัจจุบันในการวิพากษัวิจารณ์การเมืองของตนเองในระดับสูง ในขณะที่ คอลัมน์ "สวัสดิ เวลาเช้า" ของมังกรห้าเล็บ สะท้อนถึงการเป็นตัวแทนความคิด กระแสอำนาจนิยมค่อนข้างสูง แม้ว่าในบางครั้งจะมีความคิดกระแสประชาธิปไตยปะปนอยู่ด้วย พร้อมกันนั้น ยังค่อนข้างจะจาดจุดยืนในการวิพากษัวิจารณ์การเมืองด้วย อย่างไรก็ตาม ข้อสังเกตดังกล่าว เป็นเพียงการสร้างทัศนะขึ้นมาจาก การอ่านข้อเขียนในคอลัมน์ของบุคคล ทั้งสองท่านเท่านั้น มิได้มีการศึกษาถึงไปถึงปัจจัยต่างๆ ที่ก่อให้เกิดข้อเขียนในลักษณะ เช่นนั้น เช่น เจตนาหรือ เป้าหมายที่อยู่เบื้องหลังข้อเขียน พื้นฐานประสบการณ์และความคิด หรือความคิดที่เป็นจริงที่มีได้แสดงออกมาในข้อเขียน เป็นต้น

กระนั้นก็ตาม ข้อสังเกตที่ควรศึกษาให้ละเอียดลึกถึงไปก็คือ เหตุใดมังกรห้าเล็บ และ เปลว สีเงิน จึงมีแนวคิดเกี่ยวกับสถาบันทางการเมืองที่แตกต่างกัน ข้อสังเกตนี้เป็น ประเด็นที่ผู้ศึกษาเห็นว่า ควรมีการหยิบยกขึ้นมาศึกษาด้วยวิธีการวิเคราะห์ เนื้อหาสาระ (CONTENT ANALYSIS) ควบคู่ไปกับวิธีการศึกษาประวัติชีวิต (LIFE HISTORY) ทั้งนี้ เพราะ บุคคลทั้งสองท่าน เป็นคอลัมน์นิสต์การเมืองที่ได้รับการกล่าวขานถึงและได้รับความนิยมน เป็นกรณีที่เหมาะสมหากได้ศึกษาถึงลงไปในรายละเอียดในเชิงเปรียบเทียบระหว่างบุคคล ทั้งสอง

สาเหตุที่เลือกวิธีศึกษาแบบวิเคราะห์ เนื้อหาสาระ ควบคู่กับวิธีศึกษาประวัติชีวิต มาใช้ในการศึกษาคอลัมน์นิสต์ทั้งสองท่านในครั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยเล็งเห็นถึงประโยชน์ของวิธีการศึกษาดังกล่าวว่าจะสามารถทำให้การวิจัยขึ้นนี้มี ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นจากข้อมูลที่จะนำมา วิเคราะห์ที่มีแหล่งได้มาหลายทางยิ่งขึ้น กล่าวคือ ได้ข้อมูลจากข้อเขียนที่วิพากษัวิจารณ์ การเมืองในคอลัมน์ จากการสัมภาษณ์ที่เจ้าตัวเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ถึงความคิด และประสบการณ์ ที่ผ่านมานในแต่ละช่วงชีวิตของตนเอง และ จากข้อมูลที่สัมภาษณ์จากบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับ อย่างใกล้ชิด ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแหล่งที่มาทั้ง 3 แหล่งนี้ จะช่วยให้การศึกษามีความ สมบูรณ์ในระดับที่สูงกว่าการศึกษาที่ได้แหล่งข้อมูลจากข้อเขียนของผู้ศึกษาเพียงแหล่งเดียว ซึ่งเป็นวิธีการศึกษาสำหรับกรณีผู้ที่ถูกศึกษาที่เสียชีวิตไปแล้ว

ความสำคัญของปัญหา

อิทธิพลและเสน่ห์ของสื่อมวลชนในหลายปีที่ผ่านมา ได้ถูกหยิบยกขึ้นวิพากษ์วิจารณ์ เป็นที่โจษจรรทั่วไประหว่างนี้ สื่อมวลชนได้กลายเป็นสถาบันที่สำคัญหนึ่งในโครงสร้างสังคมไทยที่ว่าได้

การก้าวเข้ามามีบทบาทสำคัญของสื่อมวลชนในสังคมไทยนี้ ทำให้สื่อมวลชนมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเมืองไทยด้วย ทั้งนี้ เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่า ในกระบวนการปกครอง นับตั้งแต่เริ่มมีชนชั้นผู้นำและผู้ถูกปกครองเป็นต้นมา ผู้นำในสังคมจะต้องมีการสื่อสารสองทาง (TWO WAY COMMUNICATIONS) โดยมีสื่อมวลชนเป็นกลจักรขับเคลื่อนภารกิจนี้

สื่อมวลชน นอกจากทำหน้าที่ให้ข่าวสารข้อมูล ความรู้ ความบันเทิง และบริการต่างๆ แล้ว นักวิชาการยังมองว่า สื่อมวลชนในระบบการเมืองยังทำหน้าที่เป็นหน่วยประกอบอันสำคัญของกลไกของรัฐ ทำหน้าที่ตรวจสอบ ควบคุมหน่วยงานหลักของรัฐบาลและพรรคการเมือง โดยการนำเสนอสารสนเทศเหล่านั้นมาเสนอให้สาธารณะชนทราบด้วย นักวิชาการตะวันตกจึงมักเรียกสื่อมวลชนว่า เป็นอำนาจฝ่ายที่สี่ของรัฐ นอกจากฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ (ระวีวรรณ ประกอบผล 2528 : 28) ด้วยบทบาทอันสำคัญนี้เอง นายพลิต เซอร์ ผู้ก่อตั้งพลิต เซอร์ไพรซ์ ถึงได้กล่าวว่า "สาธารณรัฐของเรา กับสถาบันหนังสือพิมพ์จะรุ่งโรจน์ หรือ เสื่อมคู่กันไป" (กมล สมวิเชียร 2515 : 93)

นักวิชาการไทยหลายท่านก็มีความเห็นคล้ายคลึงกันในประเด็นนี้ เช่น พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2523 : 2) ได้เขียนได้ว่า ในทางรัฐศาสตร์มีข้อสรุปอยู่ว่า การที่ประชาชนมีความรู้ข่าวสารทางการเมืองน้อย มักเป็นปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเมินเฉยต่อกระบวนการทางการเมืองต่อการเลือกสรรในกระบวนการทางการเมือง ต่อองค์กรทางการเมือง เช่น รัฐสภา พรรคการเมือง ระบบราชการ ฯลฯ และยังเมินเฉยต่อเพื่อนร่วมชาติ ต่ออุปสรรคปัญหาทั้งหลายทั้งปวงที่บังเกิดขึ้นในชาติ ช่องว่างของข่าวสารความรู้ระหว่างประชาชนกลุ่มต่างๆ ในประเทศจึงเป็นสาเหตุสำคัญของการไร้เสถียรภาพทางการเมือง

สื่อมวลชนจึงมีบทบาทในการเป็นตัว เชื่อมและชดเชยส่วนที่ขาดในกระบวนการทางการเมือง เพื่อให้ระบบการเมืองดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ มองอีกด้านหนึ่ง การที่รัฐบาลจะเชื่อมโยงรากฐานแห่งศรัทธาอันน่าเชื่อถือของรัฐบาลได้นั้น ต้องอาศัยสื่อมวลชนในฐานะสื่อกลาง ซึ่งทำให้รัฐบาลได้ล่วงรู้ถึงปัญหาและความขัดแย้งของประชาชนได้อย่างถูกต้อง และประชาชนมีหนทางที่จะรับรู้ในกิจการที่รัฐบาลได้กระทำไป เพื่อตนอย่างถูกต้อง เช่นกันพร้อมกันนั้น ประชาชนก็มีสื่อมวลชน เป็นผู้บอกความต้องการของตนเองให้รัฐบาลได้รับรู้ (ฉลองศักดิ์ เขียววิชัย 2519 : 2)

สื่อมวลชนจึงเป็นเครื่องมือที่ดีในการถ่ายทอดข่าวสาร และปัจจัยอย่างหนึ่งที่จะก่อให้เกิดประชามติต่อเรื่องหนึ่งเรื่องใด เป็นปัจจัยสำคัญที่จะกระตุ้นให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นของตนออกมา (ฉลองศักดิ์ เขียววิชัย 2519 : 3)

โดยหลักการแล้ว กระบวนการทำงานของสื่อมวลชน ได้แก่ การทำหน้าที่เข้ารหัสตีความ และถอดรหัส อันเป็นลักษณะเดียวกับที่บุคคลกระทำ หลักการนี้ วิลเบอร์ แชมรม ได้อธิบายว่า ในองค์การสื่อมวลชนนั้น ผู้กระทำหน้าที่ดังกล่าวอาจมีหลายคน หลายฝ่าย และต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ มากกว่าที่สารจะเดินทางไปถึงผู้รับสาร อาทิเช่น หนังสือพิมพ์หนึ่งเล่ม ได้รับข่าวสารมากมายในแต่ละวัน นักข่าวก็จะอ่านประเมินและตัดสินใจว่าจะส่งสิ่งใดต่อไปถึงผู้อ่าน ระหว่างนี้ เนื้อหาต่างๆ จะถูกปรับเปลี่ยนเขียนขึ้นใหม่ หรือตัดทิ้งไปโดยผู้ที่ทำงานในองค์การสื่อมวลชน ผู้ทำหน้าที่เลือกสาระเนื้อหาเพื่อจะส่งไปถึงผู้รับสารก็คือ ผู้เฝ้าประตู (GATE KEEPER) สารที่ถูกส่งผ่านการคัดเลือกของผู้เฝ้าประตูก็จะถูกนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ (ระวีวรรณ ประกอบผล 2528 : 4)

การที่สื่อมวลชนมีบทบาทในสังคมอย่างกว้างขวางนี้ ทำให้เกิดข้อสังเกตที่สำคัญประการหนึ่ง กล่าวคือ นอกจากบทบาทที่มีอยู่แล้ว สื่อมวลชนยังสะท้อนถึงสภาพสังคมที่เป็นอยู่ในระดับหนึ่งด้วย ทั้งนี้เพราะบทบาทหลักของหนังสือพิมพ์ก็คือการเป็นตัวกลางที่สื่อสภาพการต่างๆ ในสังคมออกมาโดยตรงไปตรงมา ขณะเดียวกันบทบาทของสื่อมวลชนก็ถูกกำกับโดยรัฐด้วยเช่นกัน ดังนั้น เมื่อปรากฏการณ์ในสังคมเป็นเช่นไร สื่อมวลชนก็จะสะท้อนสังคมในสภาพเช่นนั้น

ด้วยกระบวนการทำงานของสื่อมวลชนดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น สื่อมวลชนจึงอยู่ในฐานะที่สามารถเลือกสรรที่จะส่งผ่านไปภายใต้อัตวิสัยของตนเอง (SUBJECTIVITY) และด้วยวิจักษณ์ภาพที่จะพิจารณาให้คุณหรือโทษใครได้ ทั้งกับเจ้าของสารที่ถูกเสนอและผู้รับสารนั้น ฮาโรลด์ ดี ลาสเวลล์ (LASSWELL 1966 :178) จึงได้อธิบายถึงบทบาทของสื่อมวลชนนอกเหนือจากหน้าที่ที่เป็นข่าวสารว่า สื่อมวลชนยังทำหน้าที่ด้านการให้ความเห็นหรือชักจูง ในทางตรงกันข้ามกับหน้าที่ด้านข่าวสารที่เป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างตรงไปตรงมา หน้าที่ด้านการให้ความเห็นนั้น มุ่งให้คำอธิบายความหมายหรือเสนอความเห็นเกี่ยวกับปรากฏการณ์หรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น หรือให้ผู้รับสารเปลี่ยนแปลงความเชื่อ ทศนคติ หรือพฤติกรรม การเสนอความเห็นนี้อาจเป็นไปในทำนองชักชวนให้ผู้รับสารคล้อยตาม หรือเป็นเพียงการเสนอแนะให้ผู้รับสารตัดสินใจเองก็ได้ เป้าหมายสำคัญอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงความเชื่อทศนคติ หรือพฤติกรรมของผู้รับสาร บทบาทที่ลาสเวลล์กล่าวถึงนี้ก็คือบทบาทของคอลัมนิสต์นั่นเอง

ตลอดเวลาที่สื่อมวลชนพัฒนาตนเองขึ้นมาจนเป็นสถาบัน ได้มีผู้ศึกษาบางท่านตั้งข้อสรุปว่า บทบาทของสถาบันสื่อมวลชนไทยต่อการพัฒนาประชาธิปไตยนั้น ที่ผ่านมามีผูกพันอยู่กับบทบาทวิชาชีพใหญ่ ของสื่อมวลชน และอย่างน้อยที่สุด สื่อมวลชนในประเทศไทยก็มีบทบาทไม่ต่ำกว่า 5 ประการ คือ 1. ให้ข่าวสารที่มีสาระและเป็นจริง 2. ให้ความคิดเห็นและความรู้ทางการเมือง 3. เป็นผู้ให้หรือเป็นผู้สร้างความสำนึกของการเป็นประเทศชาติ และ 4. เป็นตัวจักร ทำให้กระบวนการเมืองแบบประชาธิปไตยดำเนินไปได้ (ฉลองศักดิ์ เขียววิชัย 2519 : 3)

การอธิบายโดยหลักการของวิลเบอร์ แชมม และข้อสรุปในเรื่องบทบาทของสื่อมวลชนในประเทศไทยนี้ ทำให้เกิดแนวโน้มในการประเมินว่า สื่อมวลชนในประเทศไทยน่าจะมีความคิดที่เป็นประชาธิปไตย ซึ่งอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดหากนำมาใช้ เป็นกรอบการมองความคิดทางการเมืองของสื่อมวลชน ยิ่งไปกว่านั้น ถ้าหากจะศึกษาพัฒนาการของสถาบันสื่อมวลชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์โดยดึงเข้าไปรวมอยู่กับกระแสของเวลาและบริบททางสังคมด้วยแล้ว ยังสร้างความเข้าใจผิดได้ที่จะมองว่า สื่อมวลชนน่าจะมีความคิดที่เป็นประชาธิปไตย

สาเหตุที่กล่าวเช่นนั้น เพราะถ้าหากพิจารณาประวัติศาสตร์หนังสือพิมพ์แต่ละยุคในเมืองไทยอย่างถี่ถ้วนแล้ว จะพบว่า มีลักษณะคล้ายคลึงกันอย่างหนึ่งคือ เป็นการต่อสู้เพื่อเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ ในบางยุค รัฐบาลจะรื้อถอนเสรีภาพอย่างมาก เช่นสมัยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม และจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ แต่ในบางยุค หนังสือพิมพ์มีเสรีภาพอย่างเต็มที่ เช่น สมัยรัชการที่ 6 และสมัย มรว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นต้น ใครจะแบ่งประวัติศาสตร์หนังสือพิมพ์ เป็นยุคก็สมัยก็ตาม แต่ละยุคก็มีลักษณะเป็นการเรียกร้องเสรีภาพ หนังสือพิมพ์เสียแทบทั้งสิ้น กล่าวคือ เป็นยุคที่หนังสือพิมพ์มีเสรีภาพสลับกับการสูญเสียเสรีภาพตลอดมา (บุญเลิศ ศุภติติก 2526 :150)

หากพิจารณาด้วยการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์เช่นนี้ จะเห็นว่า การที่หนังสือพิมพ์ได้ต่อสู้เพื่อเสรีภาพมาโดยตลอดนี้ โดยนัยทางตรรกวิทยาแล้ว อาจทำให้เกิดการสร้างข้อสรุปในแนวทางที่ว่า สถาบันสื่อมวลชนมีความเป็นประชาธิปไตยมากกว่า และเชื่อมโยงไปสู่ข้อสันนิษฐานในทำนองเดียวกัน สื่อมวลชนมีแง่คิดทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยมากกว่าด้วย แต่หากวิเคราะห์ให้ลึกกลงไปแล้ว จะเห็นได้ว่า การสรุปโดยนัยตรรกวิทยาในลักษณะดังกล่าวในกรณีนี้ไม่สามารถกระทำได้ เพราะบทบาทของหนังสือพิมพ์ที่ต่อสู้เพื่อเสรีภาพมาตลอดนั้น เป็นคนละหน่วยวิเคราะห์ที่ต่างไปจากนักหนังสือพิมพ์แต่ละบุคคลที่เป็นหน่วยวิเคราะห์ที่เล็กมากกว่า และแง่คิดทางการเมืองของนักหนังสือพิมพ์นั้นก็ไม่ได้ผูกพันอยู่กับบทบาทของหนังสือพิมพ์เพียงประการเดียว แต่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นอีกหลายประการ การวิเคราะห์ถึงแง่คิดทางการเมืองของนักหนังสือพิมพ์จึงต้องใช้วิธีการศึกษาที่วิเคราะห์ลงไปถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความคิดของปัจเจกบุคคล

นอกจากนี้ ปรากฏการณ์หนึ่งที่สามารถทำให้เกิดความเข้าใจผิดในการวิเคราะห์ความคิดของนักหนังสือพิมพ์ได้ เช่นกันก็คือ จรรยาบรรณของสื่อมวลชน เพราะถ้าหากไม่ศึกษาความเป็นไปได้ถึงผลในทางปฏิบัติให้ถ่องแท้แล้วก็ดูเหมือนว่า หลักการที่กำหนดไว้ล้วนเป็นรากฐานที่มั่นคงที่จะ เสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากจรรยาบรรณของสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นสมาคมที่มีบทบาทและสำคัญมากที่สุด ในจำนวนหลายสมาคมที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนที่มีอยู่ จรรยาบรรณดังกล่าวได้พยายามกำหนดให้สื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ตระหนักถึงภาระหน้าที่ของตนที่จะต้องรับผิดชอบต่อประชาชนและวิชาชีพดังนี้

1. จะต้องส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพของการเสนอข่าวและความคิดเห็น
2. จะต้องให้ประชาชนได้ทราบข่าวเฉพาะที่เป็นจริง การเสนอข่าวใดๆ ออกพิมพ์โฆษณาเผยแพร่ ถ้าปรากฏว่าไม่ตรงต่อความเป็นจริง ต้องรีบจัดการแก้ไขให้ถูกต้องโดยไว
3. ในการจะให้ได้ว่า ภาพ หรือเอกสารอย่างใดมาเป็นของตน เพื่อประโยชน์ต่อการเสนอข่าว จักต้องใช้วิธีสุภาพและซื่อสัตย์เท่านั้น
4. จักต้องเคารพในความไว้วางใจของผู้ให้ข่าว และรักษาไว้ซึ่งความลับของแหล่งข่าว
5. จักต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยมุ่งหวังต่อสาธารณะประโยชน์ ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่ที่แสดงหาประโยชน์ส่วนตัว หรือหมู่คณะใดๆ โดยไม่ชอบธรรม
6. จักต้องไม่กระทำการอันเป็นการบั่นทอนเกียรติ หรือความสามัคคีของเพื่อร่วมวิชาชีพ

กรอบการวิเคราะห์

การศึกษาแง่คิดของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง นอกจากต้องได้ข้อมูลจากสิ่งที่เขาคิด ings ในสิ่งที่พูดและเขียนแล้ว ยังต้องย้อนกลับไปศึกษาประวัติความเป็นมาในชีวิตช่วงหนึ่งของบุคคลที่ถุณนำมาศึกษาด้วย เพื่อให้ทราบว่า สิ่งแวดล้อม ณ จุดเวลาหนึ่งๆ รอบตัวเขามีส่วนกำหนดให้เขามีแง่คิดในขณะนั้น เช่นไร และพัฒนาการมาเป็นลำดับอย่างไร นั่นก็คือ ต้องทราบถึงสังคมที่เขาอยู่ และบุคคลนัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของเขา

วิธีการศึกษาแง่คิดดังกล่าว นอกจากศึกษาจากข้อมูลส่วนตัวของบุคคลที่เราต้องการศึกษาโดยตรงแล้ว วิธีการที่จะทำให้ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลนั้นได้ครบถ้วนมากที่สุด ก็คือการสอบถามเรื่องราว เกี่ยวข้องจากบุคคลที่ เคยมีความเกี่ยวข้องและรู้เรื่องราวในตัวเขา ในอดีต และจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเขาอยู่ในปัจจุบัน วิธีการศึกษาที่กล่าวถึงนี้ วิธีการศึกษา ประวัติชีวิต (LIFE HISTORY) กล่าวในที่นี้ ได้แก่การศึกษา 4 ด้าน คือด้านการเรียนรู้ ในอดีตของบุคคลที่เป็นตัวอย่างในการศึกษา ด้านบุคคลนัยสำคัญ ด้านบริบททางสังคม และด้านการเข้าใจหรือการมองบทบาทของตนเองว่าเป็นอย่างไร

การศึกษาแง่คิดตามแนวทางนี้ เป็นการยากที่จะตัดขาดออกจากบริบททางสังคม ของผู้ที่ถูกนำมาศึกษา เพราะความคิดมีทั้งในส่วนที่เป็นนามธรรม เลื่อนลอยและในส่วนที่ผูกพัน อยู่กับสภาพการณ์ของตัวผู้คิดเองที่กระทำกิจกรรม เชิงปฏิบัติในยุคสมัยของเขา อย่างไรก็ตาม ประวัติศาสตร์มิได้ เป็นตัวกำหนดปัจจุบันอย่างสิ้นเชิง เงื่อนไขต่างๆ ในบริบททางสังคมจะเป็น ตัวกำหนดความรู้สึกนึกคิดของบุคคลในระดับหนึ่ง ในขณะที่บุคคลยังสามารถใช้ เหตุผลตลอดจน สมรรถภาพอื่นๆ เข้าใจบรรดาเงื่อนไขทั้งหลาย เราจึงต้องพิจารณาบุคลิกภาพของนักคิด ทั้งในแง่สาระ รูปแบบ ตลอดจนสไลด์ของเขาที่เป็นเอกลักษณ์ของบุคคลที่ไม่อาจมองข้ามได้ (เจลิม เกียรติ วัฒนวล 2529 : 16)

บริบททางสังคม มีอิทธิพลต่อบุคคลในทางตรงและในทางอ้อม แต่ไม่ว่าอิทธิพล ดังกล่าวจะกระทบในทางใด ก็ต้องผ่านกระบวนการตีความหมาย หรือรับรู้ความหมาย

(MEANING) * เสียก่อน เพราะแต่ละบุคคลจะมีการรับรู้ความหมาย การตีค่า หรือ การเข้าใจต่อความหมายของสภาพแวดล้อมของตนเองที่แตกต่างกัน ในการตีความหมาย ของบุคคลนี้ บทบาทของบุคคลนัยสำคัญได้ เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับด้วย เป็นอย่างมาก (BLISTERN 1983 : 74-75 AND DENZIN) 1978 : 298-310)

บุคคลนัยสำคัญ (SIGNIFICANT OTHERS) นี้ มีผลต่อการกำหนดความคิดของ บุคคลอย่างมาก เพราะโดยปกติแล้ว คนเรามักยึดมั่นในบุคคลในบุคคลหนึ่ง หรือหลายบุคคล เป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิตของเขา การยึดถือเช่นนี้ อาจเป็นไปได้ใน 2 ทาง ทางแรก บุคคลจะพิจารณาไตร่ตรองการเรียนรู้อันอดีต จนในที่สุดก็ยอมรับและนับถือบุคคล นัยสำคัญนั้น และตั้งมั่นว่าการปฏิบัติต่างๆ ในชีวิตของเขา จะดำเนินรอยตามบุคคลนัยสำคัญ ที่เขายึดถือ เป็นแบบแผนอีกทางหนึ่งคือ บุคคลนั้นอาจไม่รู้ว่ เขากำลังปฏิบัติตัวสอดคล้อง กับบุคคลนัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อ เขา เขาไม่เคยตั้งใจคิดว่าผู้ใด เป็นบุคคลนัยสำคัญของ เขา แต่อิทธิพลดังกล่าวมีผลในทางอ้อมโดยที่เขาไม่รู้ตัว กรณีของบุคคลนัยสำคัญนี้ หาก เปรียบเทียบ เข้ากับคนไทยในสังคมไทยสมัยก่อน อาจเห็นตัวอย่างได้ชัดเจน เช่น การที่เด็กนักเรียน สมัยก่อนจะต้อง เรียนหนังสือในโรงเรียนที่ใช้วัด เป็นสถานสอนหนังสือ และครูคือพระ หรือ ผู้อาวุโสที่มีความรู้และได้รับความนับถือในสังคมชุมชนนั้น ซึ่งเป็นผู้ที่ได้วางแบบอย่างการ ดำเนินชีวิตของตนเองไว้เป็นตัวอย่างที่ดี และ เมื่อศิษย์เติบโตขึ้น ศิษย์เหล่านั้นมักจะยึดถือครู ไว้เป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิต หรือแม้แต่กรณีที่หลายคนยึดถือ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นแบบอย่างของชีวิตนั้น ก็ เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งเช่นกัน

บุคคลนัยสำคัญนี้ มิได้หมายถึง เฉพาะเจาะจงว่า ต้องเป็นบุคคลที่มนุษย์เท่านั้น แต่ ยังหมายรวมถึงสิ่งที่ เป็น "หลักการ" หรือ "อุดมคติ" ด้วย ทั้งนี้ เพราะการยึดถือบุคคลนัย สำคัญ เป็นแบบอย่างของชีวิตนั้น บางคนยึดถือบุคคลที่เป็นมนุษย์ แต่บางคนอาจยึดถือสิ่งที่ เป็น หลักการหรืออุดมคติ หากพิจารณาโดยสังเคราะห์แล้ว ทั้งสองสิ่งล้วนมีความ เชื่อมโยงซึ่งกัน และกัน กล่าวคือ แท้ที่จริงแล้ว บุคคลนัยสำคัญซึ่งเป็นมนุษย์ทุกคนต่างก็มีหลักการ หรืออุดมคติ ในตัวเองที่ถ่ายทอดผ่านตัวคนที่เป็นวัตถุร่างกายนั้นออกมา เป็นความคิดและการกระทำ บุคคล นัยสำคัญจึงหมายความว่ารวมทั้งหลักการและมนุษย์ไว้ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

* ใดความคิดจาก มีค (MEAD 1934)

จากกรอบความคิดนี้ จึงเห็นได้ว่า รากฐานของความคิดทางการ เมืองย่อมสัมพันธ์กับการที่นักคิดได้สัง เกศุ์ใคร่ครองถึงสภาพการณที่ เป็นอยู่ในสังคมของ เขาที่รวมถึง ประสพการณต่างๆ ส่วนตัวของ เขาตั้งแต่ เด็ก ความมาเป็นมาในอดีต (LIFE HISTORY) บุคคลนัยสำคัญ (SIGNIFICANT OTHERS) บริบททางสังคม (SOCIAL CONTEXT) ของเขา (CROSBY, AND CLAYTON. 1986 : 1-9)

นักหนังสือพิมพ์แต่ละคนที่ก้าว เข้าสู่วิชาชีพนี้ มีระดับความคิดที่เป็นประชาธิปไตย แตกต่างกัน กล่าวคือ ตั้งแต่การมีความคิดที่ เรียกร้องประชาธิปไตยมาก พร้อมทั้งพยายาม ใช้วิชาชีพของตนเองไป เสนอความเห็นและความคิดที่เป็นประชาธิปไตย จนถึงการมีความ คิดอ่านาจนิยมที่ เรียกร้องให้ระบอบอานาจ เบ็ด เสร็จกลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง ดัง เช่นสมัยที่ จอมพลสฤษดิ์ ธนะวัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี

ไม่เพียงแต่พื้นฐานและพัฒนาการชีวิตที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความคิดทาง การ เมืองมีความแตกต่างกันเท่านั้น แต่ปัจจัยสังคมของนักหนังสือพิมพ์ก็ เป็นสิ่งสำคัญมาก ประการหนึ่งด้วยเช่นกัน เพราะชีวิตการทำงานในองค์กรหนังสือพิมพ์ค่อนข้างจะมีความ ผูกพันสนิทสนมระหว่าง เพื่อนร่วมงานด้วยกันสูง ความสนิทสนมจะสร้างความกลมกลืนทาง ความคิดได้ในระดับหนึ่ง นอกจากนั้นแล้ว นักหนังสือพิมพ์แต่ละคนมักไม่ปฏิเสธว่า เขามี นักหนังสือพิมพ์อาวุโสที่ เป็นบุคคลนัยสำคัญอยู่ เป็นแม่แบบสำหรับการทำงานในวิชาชีพ และ ในบางกรณี ยังอาจมีอิทธิพลไปถึงการยึดถือ เป็นแบบอย่างทางความคิด และการดำเนินชีวิต ด้วย

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งก็คือ การที่สังคมได้กำหนดสภาพจนของนักหนังสือพิมพ์ว่า เป็นผู้พิทักษ์ เสรีภาพ และ เป็นเสมือนผู้นำในการต่อสู้ เรียกร้อง เสรีภาพ อันเรื่องมาจาก การที่หนังสือพิมพ์ไทยได้ต่อสู้กับฝ่ายรัฐบาลมาโดยตลอด เพื่อ เสรีภาพในการทำหน้าที่หนังสือพิมพ์นี้ ทำให้ผู้ที่ เขามาทำงานในวิชาชีพนี้มีความรู้สึก ว่า ตนเองควร เสนอข่าวสารที่เป็นไปในทาง สนับสนุนต่อระบอบประชาธิปไตยในฐานะที่ตน เองก็ เป็นส่วนหนึ่งของสังคมในวิชาชีพนี้ และ เป็นภาพหนึ่งที่สอดคล้องไปกับภาพรวมของนักหนังสือพิมพ์ทั้งหมด หรือ เรียกเป็นภาษาพูดที่ เข้าใจง่ายขั้นได้ว่า "สไลล เดียวกัน"

ข้อสังเกตข้างต้นนี้ สะท้อนให้เห็นว่า การที่คอลัมนิสต์การเมืองที่ว่าเป็น นักหนังสือพิมพ์คนหนึ่งๆ ได้วิพากษ์วิจารณ์ข้อเขียนหรือเสนอข่าวไปในทางที่สนับสนุนต่อหลักการประชาธิปไตยนั้น อาจเนื่องมาจากว่า เมื่อเขาเข้ามาอยู่ในสถานภาพของการเป็น นักหนังสือพิมพ์แล้ว เขาอาจเข้าใจคอบทบาทของนักหนังสือพิมพ์ว่าต้องเป็นผู้เรียกร้องและต่อสู้เพื่อเสรีภาพหรือเพื่อประชาชน เพราะฉะนั้น บทบาทของเขาก็คือ บทบาทที่สอดคล้องไปกับบทบาทของนักหนังสือพิมพ์ตามที่เขาเข้าใจว่าควรเป็นไปในแนวทางเช่นไร จึงขึ้นอยู่กับว่า บุคคลนั้น เข้าใจคอบทบาทของตนเองอย่างไร

การเข้าใจคอบทบาทของตนเองว่าเป็นเช่นไร (ROLE PERCEPTION) นี้ หมายความว่า บุคคลหนึ่งๆ เมื่ออยู่ในสถานภาพหนึ่งของเขาแล้ว เขามีความเข้าใจคอบทบาทหรือมองบทบาทในขอบเขตของสถานภาพนั้นอย่างไร เขามีความเข้าใจถึงสถานภาพนั้นว่าจะต้องมีบทบาทในรายละเอียดเช่นไรบ้าง การเข้าใจคอบทบาทของตนเองว่าเป็นเช่นไรนี้ แต่ละบุคคลจะมีความเข้าใจที่อาจเหมือนหรือต่างกันได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับว่า เขามีประสบการณ์การเรียนรู้ในอดีตมาเช่นไร เพราะประสบการณ์ที่ต่างกันจะทำให้บุคคลหนึ่งๆ มีการตีค่าความหมายที่แตกต่างกันด้วย*

ในกรณีที่คอลัมนิสต์การเมืองได้เรียนรู้ถึงวิธีแสดงออกทางความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ทางการเมืองหนึ่งๆ จนมีสไตล์การเขียนที่บังคับด้วยเจตนาได้ ทั้งๆ ที่ความคิดเห็นทางการเมืองส่วนตัวเป็นอีกลักษณะหนึ่งนั้น ทำให้ข้อเขียนของเขาไม่จำเป็นต้องตรงกับความคิดเห็นทางการเมืองที่แท้จริงของเขาก็เป็นได้ เพราะเขาได้เรียนรู้ถึงการจับกระแสปัญหาการเมืองและสังคมจนกระทั่งว่า ตนเองควรวางบทบาทในการวิพากษ์วิจารณ์และใช้เหตุผลรองรับ เช่นใดในสถานการณ์หนึ่งๆ

วิธีการเช่น ไม่ต่างไปจากวิธีการของการแสดงละคร (DRAMATIZATION)

* ได้ความคิดจาก กอฟแมน (GOFFMAN 1959), ฮีส (HEISS 1981), และนิลกรอส (NEALEROSS 1958)

** ได้ความคิดจาก กอฟแมน (GOFFMAN 1959)

หรือการรู้จักสวมบทบาทในการแสดงออกทางความคิดเห็นในรูปแบบหนึ่งที่ตนเองต้องการ
 ใดๆ ที่ความคิดเป็นที่แท้จริงของตนเองนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นที่แสดงออกมา คอลัมนิสต์
 การเมืองที่สามารถใช้วิธีการเขียนได้ถึงระดับนี้ มักเป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์มากมายจนมี
 ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงบทบาทภายใต้สถานการณ์ของการเป็นคอลัมนิสต์การเมือง

ดังนั้น ในกรณีที่หนังสือพิมพ์บางฉบับ ได้มีการกำหนดเป็นนโยบายอย่างกว้างๆ
 ว่าให้คอลัมนิสต์การเมืองหนึ่งคอลัมนิสต์ เป็นตัวแทนความคิดทางการเมืองกระแสหนึ่ง
 กระแสใดนั้น จึงไม่สามารถระบุลงไปได้ว่า คอลัมนิสต์การเมืองนั้นมีความคิดเห็นทาง
 การเมือง เช่นใดโดยพิจารณาแล้ว เฉพาะจากข้อเขียนในคอลัมน์ของเขา เพียง
 สิ่งเดียวเท่านั้น

ด้วยการที่คอลัมนิสต์การเมืองบางคน สามารถเขียนในลักษณะหนึ่งในขณะที่
 ความคิดเห็นที่แท้จริง เป็นอีกลักษณะหนึ่ง เช่นนี้ ทำให้มักเกิดข้อวิพากษ์วิจารณ์ตามมาว่า
 ด้วยบทบาทของสื่อมวลชนที่ เป็นผู้สามารถให้ข้อเท็จจริงให้ผู้อื่นได้ด้วยการใช้ข้อเขียน เป็น
 เครื่องมือในการวิจารณ์ จึงเป็นธรรมดาที่จะสามารถให้เครื่องมือนี้แสดงหาผลประโยชน์
 จากผู้ที่ถูกเขียนถึง อาจเป็นผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงิน หรือเป็นผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ตัวเงิน
 (VESTED INTEREST) ก็ได้ กระนั้นก็ตาม ในขอบเขตของการมองนี้ ไม่ได้หมายความว่า
 เมื่อคอลัมนิสต์การเมืองใช้วิธีการเขียนที่เสมือนการแสดงละครแล้ว คอลัมนิสต์การเมือง
 นั้นจะมีการแสดงหาผลประโยชน์เสมอไป เพราะยังมีอีกกรณีหนึ่งที่เป็นไปได้ก็คือ วิธีการ
 เขียน เช่นนี้ สามารถใช้ เป็นวิธีที่จะโน้มน้าวหรือชักจูงกระแสการเมืองให้เปลี่ยนแปลงไปใน
 แนวทางที่คอลัมนิสต์ผู้นั้นมีความเห็นโดยบริสุทธิ์ใจว่าเป็นแนวทางที่ถูกต้อง ซึ่งอาจเรียก
 ได้ว่าเป็นแนวทางที่ถูกต้อง ซึ่งอาจเรียกได้ว่า เป็นลีลาการเขียน หรือศิลปะการเขียนที่ต้อง
 อาศัยความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่สะสมมาอย่างสูงก็อาจกล่าวได้

อย่างไรก็ตาม คอลัมนิสต์การเมืองที่ได้รับความยอมรับนับถือจากผู้อ่าน มักเป็น
 คอลัมนิสต์ที่มีจุดยืนที่มั่นคงในการวิพากษ์วิจารณ์ คอลัมนิสต์การเมืองประเภทนี้จะสะท้อน
 ถึงสิ่งที่ เป็นความคิดเห็นที่แท้จริงของเขาต่อประเด็นปัญหาหนึ่งๆ และในฐานะที่คอลัมนิสต์
 การเมืองนี้ต้องมีความเกี่ยวข้องกับสังคมการเมืองสูงมาก และมีความต่อเนื่องด้วย ในระยะ
 ยาวแล้ว สิ่งที่เขาแสดงออกย่อมพิสูจน์ถึงความมีหลักการหรือไม่มีหลักการและจุดยืนทาง
 ความคิดเห็นที่แท้จริงของเขาด้วย

4

กล่าวโดยสรุป ความคิดเห็นทางการเมืองของคอลัมนิสต์การเมือง จะเกิดขึ้น จากปัจจัยหลายด้านประกอบ เข้าด้วยกัน และมีลักษณะของการสะสมประสบการณ์การเรียนรู้ จากอดีตที่ผ่านมาของตนเองที่สัมพันธ์กับบริบทต่างๆ ทางสังคม และด้วยเหตุที่บริบททาง สังคมของแต่ละบุคคลที่มีความแตกต่างกันไปจนทำให้เกิดการเรียนรู้ในอดีตที่ต่างกัน การ รับรู้ การมองหรือการตีความหมายของเหตุการณ์ทางการเมืองและแง่คิดต่อเรื่องราว ทางการเมืองหนึ่งๆ ของแต่ละคน จึงมีโอกาสดังกล่าวแตกต่างกันไปด้วย ทั้งนี้ แล้วแต่ว่าแต่ละบุคคล จะมีประสบการณ์การเรียนรู้ในอดีตต่อ เหตุการณ์หรือ เรื่องราวทางการเมืองที่เขาสัมผัส มา เป็น เช่นไรบ้าง นอกจากนี้ โอกาสที่ความคิดเห็นของแต่ละบุคคลจะโน้ม เอียงไปตาม บุคคลนัยสำคัญของเขา ก็มีความ เป็นไปได้สูง ทั้งนี้ เนื่องมาจากอิทธิพลความ เชื่อมั่น และความศรัทธาต่อบุคคลนัยสำคัญนั้น

กระนั้นก็ตาม แม้ว่าแง่คิดทางการเมือง เช่นนี้ จะก่อรูปขึ้นมาจากปัจจัย สะสมทั้ง 3 ประการก็ตาม แต่เมื่อคอลัมนิสต์การเมืองหนึ่งๆ จะมีแง่คิดทางการเมือง ที่มีจุดยืน เช่นใด หรือไม่มีจุดยืนนั้น ขึ้นอยู่กับว่า เขามองและ เข้าใจบทบาทของตนเอง ว่าเป็นเช่นไรด้วย ประการหลังนี้มีความสัมพันธ์กับหลักการ และการแสดงออกทางความคิด ของคอลัมนิสต์การเมืองอย่างมาก เพราะจะมีความ เกี่ยวข้องไปถึงการที่คอลัมนิสต์ การเมืองจะปฏิบัติตนต่อ เรื่องของผลประโยชน์ที่ เข้ามาระทบ เช่นไรด้วย

สมมติฐานในการวิจัย

จากการบทวนทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและ เหตุผลต่างๆ แล้ว สามารถกำหนด สมมติฐานในการวิจัยได้ว่า แง่คิดเกี่ยวกับสถาบันทางการเมือง และการแสดงออกทาง ความคิดเห็นของมังกรท่าเลียบ และ เปลง สีเงิน ถูกกำหนดจากองค์ประกอบ 4 ส่วน ได้แก่ การเรียนรู้ในอดีตบริบททางสังคม บุคคลนัยสำคัญและการมองบทบาทที่เป็นคอลัมนิสต์ การเมืองว่าเป็น เช่นไร

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากงานวิจัยนี้ เป็นการศึกษาถึงแง่คิดเกี่ยวกับสถาบันทางการเมือง ของบุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการศึกษาแบบประวัติชีวิต (LIEF HISTORY) ควบคู่กับวิธีวิเคราะห์ข้อเขียน (CONTENT ANALYSIS) ดังนี้

1. วิเคราะห์ถึงแง่คิดเกี่ยวกับสถาบันทางการเมือง ของมังกรห้าเล็บ และ เปลว สีเงิน จากข้อเขียนในคอลัมน์ "สวัสดิเวลาเช้า" และ "สะบัดปากกา ตีแสกหน้า" ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ในส่วนที่เป็นการแสดงความคิดเห็นต่อสถาบันทางการเมืองตั้งแต่ รัฐบาลเปรม 1 ถึงรัฐบาลเปรม 5 ในปัจจุบัน (พ.ศ.2523 ถึง 2530)
2. สัมภาษณ์แง่คิดเกี่ยวกับสถาบันการเมืองโดยตรงจาก โกวิท สัตถลายัน เจ้าของนามปากกา "มังกรห้าเล็บ" และ โรจน์ งามแมน เจ้าของนามปากกา "เปลว สีเงิน"
3. สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องในชีวิตของ มังกรห้าเล็บ และ เปลว สีเงิน เพื่อทราบถึงความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อบุคคลทั้งสอง และรายละเอียดในแต่ละขั้น พัฒนาการของชีวิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เท่าที่ผ่านมา การศึกษาความคิดเห็นทางการเมืองของนักหนังสือพิมพ์ที่ยังมีชีวิต อยู่ และได้รับการยอมรับจากสาธารณชนจนถึงถือว่าเป็นคอลัมน์นิสต์ที่อยู่ในอันดับหนึ่งใน ความนิยมของประชาชนนั้น ยังไม่เคยมีผู้ใดศึกษามาก่อน การศึกษาโดยใช้กรอบ การวิเคราะห์ "ความคิดเห็นทางการเมือง" ในลักษณะของการสังเคราะห์บริบททางสังคม เข้ากับความ เป็นอัตตบุคคลโดยใช้วิธีการวิจัยแบบประวัติชีวิตนี้ จึงน่าจะเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อยต่อการทำความเข้าใจ ตลอดจนการพัฒนากรอบและวิธีการศึกษาความคิดเห็นทางการเมือง